

ISSAI 140

YDK'lar İçin Kalite Kontrolü Quality Control for SAls

INTOSAI Standartları, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı, INTOSAI tarafından, INTOSAI Mesleki Bildirimler Çerçevesi'nin bir parçası olarak yayımlanmıştır.

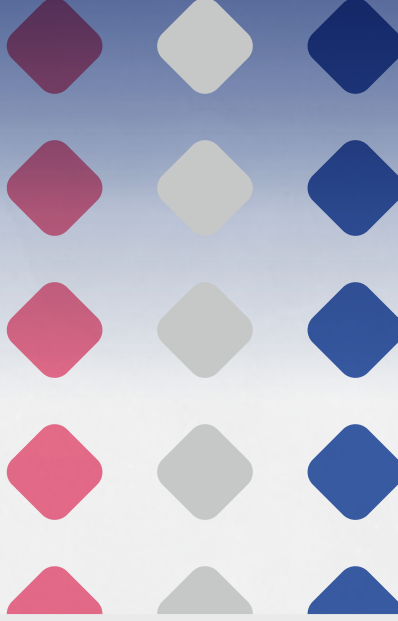
INTOSAI Standards are issued by the International Organisation of Supreme Audit Institutions, INTOSAI, as part of the INTOSAI Framework of Professional Pronouncements



INTOSAI



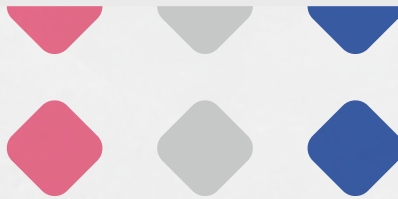
INTOSAI



INTOSAI, 2019

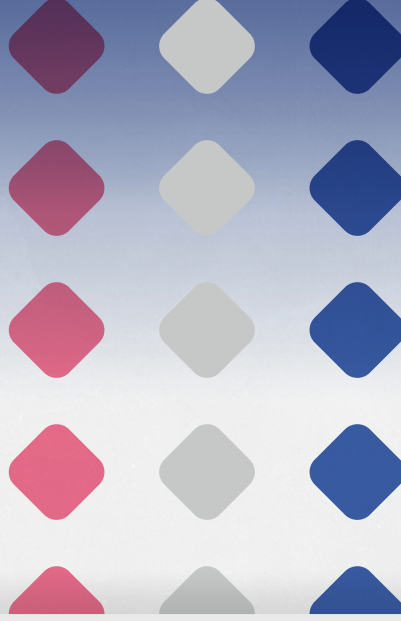


Orjinal metin esas alınarak T.C Sayıştay Başkanlığı tarafından tercüme edilmiştir.





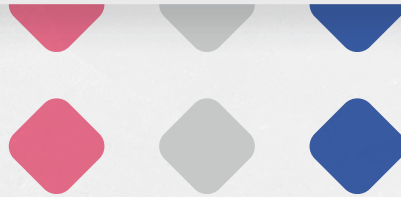
INTOSAI



INTOSAI, 2019

- 1) Eskiden ISSAI 40 olarak biliniyordu
- 2) 2010 yılında onaylandı
- 3) Mevcut versiyon 2016 yılında onaylandı
- 4) INTOSAI Mesleki Bildirimler Çerçevesi'nin (IFPP) oluşturulmasıyla birlikte, 2019 yılındaki editoryal değişikliklerle ISSAI 140 olarak yeniden adlandırıldı

ISSAI 140'a, tüm INTOSAI resmi dillerinde erişim mümkündür:
Arapça, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İspanyolca





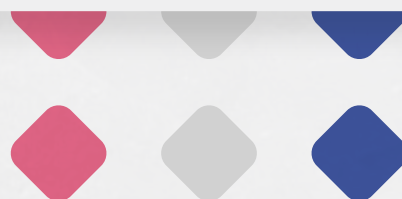
INTOSAI



INTOSAI, 2019

- 1) Formerly known as ISSAI 40
- 2) Endorsed in 2010
- 3) With the establishment of the Intosai Framework of Professional Pronouncements (IFPP), relabeled as ISSAI 140 with editorial changes in 2019

ISSAI 140 is available in all INTOSAI official languages: Arabic, English, French, German and Spanish



İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	4
2. ISSAI 140'IN KAPSAMI	5
3. ISQC-1'E GENEL BAKIŞ	7
4. KALİTE KONTROL SİSTEMİ NEDİR?	8
5. ISSAI 140'IN YAPISI	10
6. BİR YDK'NIN KALİTE KONTROL SİSTEMİNİN ÇERÇEVESİ	11
1. Unsur: YDK'da kaliteye yönelik liderlik sorumlulukları	11
2. Unsur: İlgili Etik Gereklilikler	13
3. Unsur: Kabul ve devamlılık	15
4. Unsur: İnsan Kaynakları	17
5. Unsur: Denetim ve diğer çalışmaların yürütülmesi	19
6. Unsur: İzleme	21
7. TERİMLERİN YORUMLANMASI	23

TABLE OF CONTENTS

1. INTRODUCTION	4
2. SCOPE OF ISSAI 140	5
3. OVERVIEW OF ISQC-1	7
4. WHAT IS A SYSTEM OF QUALITY CONTROL?	8
5. STRUCTURE OF ISSAI 140	10
6. FRAMEWORK FOR AN SAI'S SYSTEM OF QUALITY CONTROL	11
Element 1: Leadership responsibilities for quality within the SAI	11
Element 2: Relevant ethical requirements	13
Element 3: Acceptance and continuance	15
Element 4: Human resources	17
Element 5: Performance of audits and other work	19
Element 6: Monitoring	21
7. INTERPRETATION OF TERMS	23

ISSAI 140-YDK'LAR İçin Kalite Kontrolü adlı bu dokümanın amacı, YDK'lara tüm çalışma alanlarını kapsayan uygun bir kalite kontrol sistemi kurmaları ve bu sistemi sürdürmelerinde destek olmaktır. Bu doküman; görev, yetki ve koşullarına uygun ve kalite risklerine cevap verecek bir kalite kontrol sistemi kurmalarında YDK'lara yardımcı olmalıdır.

Tüm YDK'ların karşı karşıya olduğu temel zorluk, sürekli olarak yüksek kalitede denetim yapmak ve diğer çalışmaları yürütmektir. YDK'ların yaptığı işin kalitesi, itibar ve güvenilirliklerini ve en nihayetinde görev ve yetkilerini yerine getirme kabiliyetlerini etkiler.

Bu rehberde ana hatlarıyla gösterildiği gibi, bir kalite kontrol sisteminin etkin olması için kalite kontrol sistemi; her YDK'nın stratejisi, kültürü ile politika ve prosedürlerinin bir parçası olmalıdır. Bu şekilde kalite, raporun hazırlanmasından sonra gelen ek bir prosedür olmaktan ziyade YDK'ların çalışmalarını yürütme ve raporlarını hazırlama süreçlerine dahil edilir.

Bu doküman, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartlarının (ISSAI) ayrılmaz bir parçasıdır. Bu ISSAI'de yer alan ilkeler ile uygulama rehberinin diğer ISSAI'lerle bağlantılı olarak kullanılması amaçlanmıştır.

Her YDK; kendi görev ve yetkisi, yapısı, riskleri ve yürüttüğü işin niteliğini dikkate alarak ISSAI 140'ı nasıl kullanacağına en iyi şekilde karar vermek için gerekli donanıma sahiptir.

1

INTRODUCTION

The purpose of *ISSAI 140 - Quality control for SAIs* is to assist SAIs to establish and maintain an appropriate system of quality control which covers all of their work. This document should help SAIs design a system of quality control which is appropriate to their mandate and circumstances and which responds to their risks to quality.

A major challenge facing all SAIs is to consistently deliver high quality audits and other work. The quality of work performed by SAIs affects their reputation and credibility, and ultimately their ability to fulfil their mandate.

For a system of quality control to be effective, it needs to be part of each SAI's strategy, culture, and policies and procedures as outlined in this guidance. In this way, quality is built into the performance of the work of each SAI and the production of the SAI's reports, rather than being an additional process once a report is produced.

This document is an integral part of the International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAIs). The principles and application guidance within this ISSAI is intended to be used in conjunction with other ISSAIs.

Each SAI is best equipped to decide how to implement ISSAI 140 given its own mandate and structure, its risks and the nature of work it performs.

2

ISSAI 140'IN KAPSAMI

ISSAI 140, Uluslararası Kalite Kontrol Standardında (ISQC 1) yer alan ve YDK'larca uygulanabilmesi için gerektiği şekilde uyarlanan temel ilkelere dayanır. ISQC-1¹, kamu sektörü denetim kuruluşlarına özgü bazı hususları içermesine ve birçok yönden YDK'lar için uygun olmasına rağmen temel ilkelerin YDK'larca uygulanabilmelerini sağlamak amacıyla kısmen yorumlanması gerekir. ISSAI 140, YDK'ların bir profesyonel denetim ve güvence firmasının görev ve yetkilerinden genellikle daha kapsamlı olan görev ve yetkilerini yansıtır. ISSAI 140, görev, yetki ve koşullarına uygun olarak tüm çalışma alanlarında ISQC-1'in temel ilkelerini uygulamalarında YDK'lara destek olmak üzere ilkeler ve uygulama rehberliği sağlar. Bu doküman, kamu sektörü ortamında yüksek kaliteye erişilmesiyle ilgili kalite kontrol tedbirlerini ana hatlarıyla belirtir.

ISSAI 140'ın genel amacı ve temel ilkeleri, ISQC-1'e uygun olmakla birlikte bu ISSAI'de yer alan gereklilikler YDK'lar için geçerli olmalarını sağlamak amacıyla uyarlanmıştır. Dolayısıyla gereklilikler, ISQC-1'de yer alan gerekliliklerle birebir aynı değildir.

ISQC-1'de yer alan temel ilkeleri kabul ederek ve bu ilkelere yararlanarak ISSAI 140, YDK'larda kalite kontrolüne yönelik genel bir çerçeve oluşturur. Bu çerçeve, YDK'larca yürütülen tüm çalışmalar (yani mali denetimler, uygunluk denetimleri, performans denetimleri ve bir YDK tarafından yürütülen diğer bütün çalışmalar) için kalite kontrol sistemine uygulanacak şekilde tasarlanmıştır.

¹ ISQC 1, Mali Tabloların Denetimi ve Gözden Geçirmesi ile Diğer Güvence ve İlgili Hizmet Görevlerini Yürüten Firmalar için Kalite Kontrolü, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC).

ISSAI 140 is based on the key principles in the International Standard on Quality Control, ISQC 1¹, adapted as necessary to apply to SAIs. Although ISQC-1¹ includes some matters specific to public sector audit organisations and in many respects is appropriate to SAIs, the key principles require some interpretation to enable them to be applied by SAIs. ISSAI 140 reflects the mandate of SAIs, which is often wider than that of a professional audit and assurance firm. ISSAI 140 provides principles and application guidance to assist SAIs in applying the key principles of ISQC-1 to the full range of their work, as appropriate to their mandate and circumstances. This document outlines quality control measures that are relevant to achieving high quality in the public sector environment.

Although the general purpose and key principles of ISSAI 140 are consistent with ISQC-1, the requirements of this ISSAI have been adapted to ensure they are relevant to SAIs. Therefore, the requirements are not identical to the requirements of ISQC-1.

By recognising and drawing on the key principles in ISQC-1, ISSAI 140 establishes an overall framework for quality control in SAIs. This framework is designed to apply to the system of quality control for all the work carried out by SAIs, (i.e. financial audits, compliance audits, performance audits and any other work carried out by an SAI).

1 ISQC 1, Quality Control for Firms that Perform Audits and Reviews of Financial Statements, and other Assurance and Related Services Engagements, International Federation of Accountants (IFAC).

ISSAI 140, YDK'lar genelinde işleyen denetim kalitesinin kurumsal yönlerine odaklanır. ISSAI 140; münferit bir görev düzeyinde (örneğin münferit bir mali denetim, uygunluk denetimi, performans denetimi veya bir YDK tarafından yürütülen diğer tüm çalışmalarda) kalite kontrolüne yönelik olanlar dahil olmak üzere diğer INTOSAI bildirimlerini tamamlayan bir çerçeve de ortaya koyar.

Münferit bir görev düzeyindeki kalite kontrole ilişkin standart ve rehber bilgiler, şu dokümanlarda bulunabilir:

- Mali Denetim; bkz. ISSAI 2220 ve ISSAI 2620 - mali denetimlerin kalite kontrolüne ilişkin gereklilikler içerir.
- Performans Denetimi; bkz. ISSAI 3000/79 - ilgili gerekliliği belirler ve REHBER 3910/100-108, performans denetimi için kalite kontrol konusunda daha fazla rehberlik sağlar.
- Uygunluk denetimi; bkz. ISSAI 4000/80-88 - uygunluk denetimleri için kalite kontrolü ile ilgili gereklilikleri belirler.

Bir YDK, ISQC-1'e (ve ISA'lara) uyduğunu beyan etmek istiyorsa ISQC-1'in gerekliliklerini göz önünde bulundurmalıdır. ISA'ların uygulanmasına yönelik gereklilikler, Mali Denetim Standartlarında açıklanmıştır.

ISQC-1'e, IFAC'tan erişmek mümkündür.

ISQC-1'de kullanılan terimlerin bir kısmı, YDK'lar için yorumlanmalıdır. Bu yorumlara, bu dokümanın 7. bölümünde yer verilmektedir.

ISSAI 140 focuses on the organisational aspects of audit quality operating throughout SAIs. ISSAI 140 also provides a framework that complements other INTOSAI pronouncements, including those for quality control at an individual engagement level (e.g. an individual financial audit, compliance audit, performance audit or any other work carried out by an SAI.)

Standards and guidance on quality control at an individual engagement level can be found:

- Financial Audit; see ISSAI 2220 and ISSAI 2620 - provide requirements in respect of quality control for financial audits.
- Performance Audit; see ISSAI 3000/79 - establishes the requirement and GUID 3910/100-108 provides further guidance in respect of quality control for performance audit.
- Compliance Audit; see ISSAI 4000/80-88 - establishes requirements in respect of quality control for compliance audits.

If an SAI wishes to assert that it is compliant with ISQC-1 (and with ISAs), it will need to consider the requirements of ISQC-1. The requirements for applying ISAs are described in the Financial Audit Standards.

ISQC-1 is available from IFAC.

Some terms used in ISQC-1 need interpreting for SAIs. These interpretations are set out in section 7 of this document.

3

ISQC-1'E GENEL BAKIŞ

ISQC-1, firmanın mali tablo denetimi ve gözden geçirmesi ile diğer güvence ve ilgili hizmet görevlerinin kalite kontrol sistemine yönelik sorumluluklarını ele alır.

ISQC-1 şu hususu ortaya koyar: “firmanın amacı aşağıda belirtilen hususlara ilişkin makul güvence elde etmek üzere bir kalite kontrol sistemi kurmak ve devamlılığını sağlamaktır.

- (a) firma ve personeli, mesleki standartlara ve geçerli yasal ve düzenleyici gerekliliklere uymuştur ve
- (b) (b) firma veya görev ortakları tarafından yayımlanan raporlar mevcut şartlar altında uygundur.”²

ISSAI 140'da yer alan çerçevenin, her YDK'nın görev ve yetkisi ve mevcut koşulları ile bağlantılı olarak aynı amacı yerine getirmesi hedeflenmiştir.

² ISQC-1, paragraf 11.

3

OVERVIEW OF ISQC-1

ISQC-1 deals with a firm's responsibilities in relation to its system of quality control for audits and reviews of financial statements and other assurance and related services engagements.

ISQC-1 sets out that "the objective of the firm is to establish and maintain a system of quality control to provide it with reasonable assurance that:

- a) the firm and its personnel comply with professional standards and applicable legal and regulatory requirements; and
- b) reports issued by the firm or engagement partners, are appropriate in the circumstances"².

The framework in ISSAI 140 is intended to fulfil the same purpose in relation to each SAI's mandate and circumstances.

2 ISQC-1, para 11.

4

KALİTE KONTROL SİSTEMİ NEDİR?

ISSAI 140, ISQC-1’de ana hatları çizilen kalite kontrol çerçevesinin unsurlarını kullanır. ISSAI 140 ayrıca, bir YDK’nın kalite kontrol sistemini etkileyen kamu sektörü denetim ortamındaki özel önem taşıyan konuları da göz önünde bulundurur:

- a) Firma içinde kaliteye yönelik liderlik sorumlulukları,
- b) İlgili etik gereklilikler,
- c) Müşteri ilişkilerinin ve belli görevlerin kabulü ve devamlılığı,
- d) İnsan kaynakları,
- e) Görevin yerine getirilmesi ve
- f) İzleme.

Yukarıdaki unsurlara ek olarak ISQC-1, firmanın kalite kontrol politika ve prosedürlerinin belgelendirilmesi ve bunların firmanın personeline bildirilmesi gerektiğini belirtir.

ISQC-1’de yer alan bir kalite kontrol sisteminin unsurları, YDK’lar tarafından yürütülen çalışma alanlarında (ki bu çalışma alanları ISQC-1’in “görev” tanımından daha kapsamlı olabilir) uygulanabilir. Bu nedenle, ISQC-1’deki temel ilkelerin, kalite kontrol sistemlerini tasarlarken YDK’lar tarafından göz önünde bulundurulması gerekir.

Temel bir amaç olarak her YDK, çalışmalarının kalitesine yönelik riskleri dikkate almalı ve bu risklere yeterli karşılığı vermek üzere tasarlanmış bir kalite kontrol sistemi kurmalıdır.

4

WHAT IS A SYSTEM OF QUALITY CONTROL?

ISSAI 140 uses the elements of the quality control framework outlined in ISQC-1. ISSAI 140 also considers the issues of particular relevance in the public sector audit environment affecting an SAI's system of quality control. ISQC-1 outlines the elements of a system of quality control to be:

- a) Leadership responsibilities for quality within the firm;
- b) Relevant ethical requirements;
- c) Acceptance and continuance of client relationships and specific engagements;
- d) Human resources;
- e) Engagement performance; and
- f) Monitoring.

In addition to the above elements, ISQC-1 notes the need to document the firm's quality control policies and procedures and communicate them to the firm's personnel.

The elements of a system of quality control contained in ISQC-1 are applicable to the range of work carried out by SAIs (which may be wider than the ISQC-1 term 'engagements'). Therefore, the key principles in ISQC-1 should be considered by SAIs when designing their system of quality control.

As an overriding objective, each SAI should consider the risks to the quality of its work and establish a system of quality control that is designed to adequately respond to these risks.

Kalite riskleri, her YDK'nın görev ve yetkisine, fonksiyonlarına ve içerisinde faaliyet gösterdiği koşullara ve ortama bağlıdır. Bu riskler, bir YDK'nın çalışmalarının birçok farklı yönünde ortaya çıkabilir. Örneğin; mesleki yargının uygulanmasında, politika ve prosedürlerin tasarımı ve uygulanmasında veya YDK'ların çalışmalarının sonuçlarını iletmek için kullandıkları metotlarda kaliteye yönelik riskler ortaya çıkabilir. Bir kalite kontrol sisteminin devamlılığının sağlanması, sürekli izleme ve sürekli gelişime dönük bir kararlılığın gösterilmesini gerektirir.

The risks to quality will depend on the mandate and functions of each SAI, and the conditions and environment under which it operates. These risks may arise in many different aspects of an SAI's work. For example, risks to quality may arise in the application of professional judgement, the design and implementation of policies and procedures, or in the methods used by SAIs to communicate the results of their work. Maintaining a system of quality control requires ongoing monitoring and a commitment to continuous improvement.

5

ISSAI 140'IN YAPISI

ISSAI 140'ın 6. bölümü, ISQC-1'de belirlenen her bir unsur için aynı olacak şekilde şöyle yapılandırılmıştır:

- ISQC-1'de yer alan temel ilke,
- YDK'lara uyarlanan temel ilke,
- YDK'lar için uygulama rehberi.

5

STRUCTURE OF ISSAI 140

Section 6 of ISSAI 140 is presented in the same way for each element identified in ISQC-1 as follows:

- the key principle in ISQC-1;
- the key principle adapted for SAIs;
- application guidance for SAIs.

6

BİR YDK'NİN KALİTE KONTROL SİSTEMİNİN ÇERÇEVESİ

1. UNSUR: YDK'DA KALİTEYE YÖNELİK LİDERLİK SORUMLULUKLARI

ISQC-1 Temel İlke:

*“Firma, görevlerin yerine getirilmesinde kalitenin esas olduğunu kabul eden bir kurum içi kültürün teşvik edilmesi için tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturur. Bu politika ve prosedürler, firmanın İcra Kurulu Başkanının (veya eşitinin) veya uygun olduğu hallerde firmanın ortaklarından müteşekkil yönetim kurulunun (veya eşitinin) firmanın kalite kontrol sisteminin üst düzey sorumluluğunu üstlenmesini gerekli kılar”.*³

YDK'lara Uyarlanan Temel İlke

YDK, çalışmalarının tamamının yerine getirilmesinde kalitenin esas olduğunu kabul eden bir kurum içi kültürün teşvik edilmesi için tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturmalıdır. Bu politika ve prosedürler, kalite kontrol sisteminin genel sorumluluğunu taşıyan YDK Başkanı tarafından belirlenmelidir.

³ ISQC-1 paragraf 18.

6

FRAMEWORK FOR AN SAI'S SYSTEM OF QUALITY CONTROL

ELEMENT 1: LEADERSHIP RESPONSIBILITIES FOR QUALITY WITHIN THE SAI

ISQC-1 Key Principle:

“The firm shall establish policies and procedures designed to promote an internal culture recognizing that quality is essential in performing engagements. Such policies and procedures shall require the firm’s Chief Executive Officer (or equivalent) or, if appropriate, the firm’s managing board of partners (or equivalent) to assume ultimate responsibility for the firm’s system of quality control”³

Key principle adapted for SAIs

An SAI should establish policies and procedures designed to promote an internal culture recognising that quality is essential in performing all of its work. Such policies and procedures should be set by the Head of the SAI, who retains overall responsibility for the system of quality control.

3 ISQC-1, para 18.

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- YDK Başkanı, YDK'nın görev ve yetkisine ve içinde bulunduğu koşullara bağlı olarak bir kişi veya grup olabilir.
- YDK Başkanı, YDK tarafından yürütülen tüm çalışmaların kalitesinin genel sorumluluğunu üstlenmelidir.⁴
- YDK Başkanı, kurumun kalite kontrol sistemini yönetme yetkisini bu rolü üstlenmek için yeterli ve uygun deneyime sahip kişi veya kişilere devredebilir.
- YDK'lar, kurum genelinde yüksek kaliteli işleri takdir eden ve ödüllendiren bir kültür oluşturmaya çabalamalıdır. Böyle bir kültürün oluşturulması için YDK Başkanı, ihale edilen işler dahil kurumun tüm işlerinin kalitesinin önemini vurgulayan doğru bir "üst yönetim yaklaşımı"⁵ oluşturmalıdır. Bu kültür, ayrıca YDK yönetiminin tüm kademelerinin kalitenin önemini vurgulayan açık, tutarlı ve düzenli eylemlerine bağlıdır.
- Her YDK'nın stratejisi; siyasi, ekonomik veya diğer hususların yapılan işin kalitesine gölge düşürmemesini sağlamak üzere, işlerinin tamamında kaliteye ulaşılmasını YDK'lar için kapsayıcı bir gereklilik olarak kabul etmelidir.
- YDK'lar, kalite kontrol politika ve prosedürlerinin kurum personeline ve kurum için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm taraflara açık bir biçimde bildirilmesini sağlamalıdır.
- YDK'lar, kurumda kalite kontrol sisteminin devamlılığını sağlamak için yeterli kaynakların mevcut olmasını sağlamalıdır.
- Her YDK'nın stratejisi, YDK'nın gerçekleştirmesi gereken kapsayıcı bir gerekliliği kabul etmelidir.

⁴ INTOSAI-P 20 Saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleri, İlke 5'e uygun.

⁵ Üst Yönetim Yaklaşımı ve Denetim Kalitesi – Uluslararası Denetçiler Komitesi, Firmalar Forumu, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (Aralık 2007) – www.ifac.org.

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIS

- The Head of the SAI may be an individual or a group depending on the mandate and circumstances of the SAI.
- The Head of the SAI should take overall responsibility for the quality of all work performed by the SAI.⁴
- The Head of the SAI may delegate authority for managing the SAI's system of quality control to a person or persons with sufficient and appropriate experience to assume that role.
- SAIs should strive to achieve a culture that recognises and rewards high quality work throughout the SAI. To achieve that culture the Head of the SAI should set the right "tone at the top"⁵ which emphasises the importance of quality in all of the work of the SAI, including work which is contracted out. Such a culture also depends on clear, consistent and frequent actions from all levels of the SAI's management that emphasise the importance of quality.
- The strategy of each SAI should recognise an overriding requirement for the SAI to achieve quality in all of its work so that political, economic or other considerations do not compromise the quality of work performed.
- SAIs should ensure that quality control policies and procedures are clearly communicated to SAI personnel and to any parties contracted to carry out work for the SAI.
- SAIs should ensure that sufficient resources are available to maintain the system of quality control within the SAI.
- The strategy of each SAI should recognise an overriding requirement for the SAI to achieve.

⁴ Consistent with *INTOSAI-P 20 Principles of transparency and accountability, Principle 5.*

⁵ *Tone at the Top and Audit Quality* — Transnational Auditors Committee, Forum of Firms, International Federation of Accountants (December 2007) — www.ifac.org

2. UNSUR: İLGİLİ ETİK GEREKLİLİKLER

ISQC-1 Temel İlke:

“Firma, firmanın ve personelinin ilgili etik gerekliliklere uyduğuna ilişkin makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturur”⁶

YDK'lara Uyarlanan Temel İlke

YDK, tüm personel ve kurum için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm taraflar dahil olmak üzere kurumun ilgili etik gerekliliklere uyduğuna dair makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturmalıdır.

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- YDK'lar, çalışmalarının yürütülmesinde ilgili etik gerekliliklere riayet edilmesinin önemini vurgulamalıdır.
- YDK personelinin tamamı ve kurum için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm taraflar, uygun etik davranış sergilemelidir.
- YDK Başkanı ve kurumdaki kıdemli personel, uygun etik davranışa örnek teşkil etmelidir.
- İlgili etik gereklilikler, YDK'nın faaliyetlerini düzenleyen yasal ve düzenleyici çerçevede belirlenen tüm gereklilikleri içermelidir.
- YDK'lar için etik gereklilikler, görev ve yetkileri ile içinde bulunduğu mevcut koşullara ve mesleki personelin koşullarına uygun olarak, INTOSAI ISSAI 130- Etik Kurallarını ve IFAC'in etik gerekliliklerini içerebilir veya bunlardan yararlanabilir.
- YDK'lar, yürürlükteki politika ve prosedürlerin aşağıdaki ISSAI 130 ilkeleri ile uyumlu olmasını sağlamalıdır:

⁶ ISQC-1, paragraf 20.

ELEMENT 2: RELEVANT ETHICAL REQUIREMENTS

ISQC- 1 Key Principle:

“The firm shall establish policies and procedures designed to provide it with reasonable assurance that the firm and its personnel comply with relevant ethical requirements”⁶

Key principle adapted for SAIs

An SAI should establish policies and procedures designed to provide it with reasonable assurance that the SAI, including all personnel and any parties contracted to carry out work for the SAI, comply with relevant ethical requirements.

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIs

- SAIs should emphasise the importance of meeting relevant ethical requirements in carrying out their work.
- All SAI personnel and any parties contracted to carry out work for the SAI should demonstrate appropriate ethical behaviour.
- The Head of the SAI and senior personnel within the SAI should serve as an example of appropriate ethical behaviour.
- The relevant ethical requirements should include any requirements set out in the legal and regulatory framework governing the operations of the SAI.
- Ethical requirements for SAIs may include or draw on the INTOSAI ISSAI 130 - Code of Ethics and the IFAC ethical requirements, as appropriate to its mandate and circumstances and to the circumstances of their professional staff.
- SAIs should ensure policies and procedures are in place in line with ISSAI 130, i.e.:

6 ISQC-1, para 20.

- Dürüstlük,
 - Bağımsızlık, tarafsızlık ve yansızlık,
 - Mesleki gizlilik ve
 - Yetkinlik.
- YDK'lar, kurum için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm tarafların uygun gizlilik anlaşmalarına tabi olmasını sağlamalıdır.
 - YDK'lar, kurumun etik gerekliliklerine uyulduğunu teyit etmek amacıyla personelden yazılı beyan almayı dikkate almalıdır.
 - YDK'lar, etik gereklilik ihlallerini YDK Başkanına zamanında bildirecek ve YDK Başkanının bu tür sorunları çözmek için uygun eylemi gerçekleştirmesine imkan tanıyacak politika ve prosedürlerin yürürlükte olmasını sağlamalıdır.
 - YDK'lar; YDK Başkanının, tüm personelin ve YDK için çalışmaları yürütmek üzere sözleşme yapılan tarafların bağımsızlığını korumak için uygun politika ve prosedürlerin yürürlükte olmasını sağlamalıdır.

(YDK'ların bağımsızlığına ilişkin daha fazla bilgi için bkz. INTOSAI-P 10 YDK'ların Bağımsızlığına İlişkin Meksika Deklarasyonu ve REHBER 9030 YDK'ların Bağımsızlığına İlişkin İyi Uygulamalar).

- YDK'lar, ilgili olduğu hallerde denetlenen kurumla yakınlık riskini azaltmak için kilit denetim personelinin rotasyonunun önemini pekiştiren politika ve prosedürlerin yürürlükte olmasını sağlamalıdır. YDK'lar, yakınlık riskini azaltmak amacıyla diğer tedbirleri de dikkate alabilir.

- integrity;
 - independence, objectivity and impartiality;
 - professional secrecy; and
 - competence.
- SAIs should ensure that any parties contracted to carry out work for the SAI are subject to appropriate confidentiality agreements.
 - SAIs should consider the use of written declarations from personnel to confirm compliance with the SAI's ethical requirements.
 - SAIs should ensure policies and procedures are in place to notify the Head of the SAI in a timely manner of breaches of ethical requirements and enable the Head of the SAI to take appropriate action to resolve such matters.
 - SAIs should ensure appropriate policies and procedures are in place to maintain independence of the Head of the SAI, all personnel and any parties contracted to carry out work for the SAI.

(For more information on independence of SAIs, refer to INTOSAI-P 10 Mexico Declaration on SAI Independence and GUID 9030 Good Practices Related to SAI Independence).

- SAIs should ensure policies and procedures are in place that reinforce the importance of rotating key audit personnel, where relevant, to reduce the risk of familiarity with the organisation being audited. SAIs may also consider other measures to reduce the familiarity risk.

3. UNSUR: KABUL VE DEVAMLILIK

ISQC-1 Temel İlke:

Firma, müşteri ilişkilerinin ve belirli görevlerin kabulü ve sürdürülmesi için, yalnızca aşağıdaki hususlar karşılandığı sürece müşteri ilişkisi ve denetim görevlerini üstleneceğine veya sürdüreceğine dair kendisine makul güvence sağlamak üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturur:

- (a) *Görevi yapacak yetkinlikte olmak ve zaman ve kaynaklar dahil olmak üzere gerekli olanaklara sahip olmak;*
- (b) *İlgili etik gerekliliklere riayet edebilmek;*
- (c) *Müşterinin dürüstlüğüne dikkate almış olmak ve müşterinin dürüst olmadığı sonucuna varmasına neden olacak bir bilgiye sahip olmamak”.*⁷

YDK'lara Uyarlanan Temel İlke

YDK, sadece aşağıdaki hallerde denetimlerini ve diğer çalışmalarını yürüteceğine ilişkin makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturmalıdır:

- (a) Görevi yapacak yetkinlikte olmak ve zaman ve kaynaklar dahil olmak üzere gerekli olanaklara sahip olmak;
- (b) İlgili etik gerekliliklere riayet edebilmek ve
- (c) Denetlenen kurumun dürüstlüğü ile ortaya çıkan kalite risklerinin nasıl ele alınacağını değerlendirmiş olmak.

Politika ve prosedürler, YDK'larca yürütülen çalışmaların çeşitliliğini yansıtmalıdır. Çoğu durumda YDK'ların, yürüttüğü çalışmalar konusunda çok az takdir yetkisi vardır. YDK'lar, çalışmalarını üç ana kategoride yürütür:

- Görev ve yetkilerinin ve yasaların gerektirdiği, seçme hakları olmaksızın yapmak zorunda oldukları işler;
- Görev ve yetkilerinin gerekli kıldığı ancak işin zamanlaması, kapsamı ve/veya niteliği hakkında takdir yetkisine sahip oldukları işler;
- Yapmayı seçebildikleri işler.

⁷ ISQC-1, paragraf 26.

ELEMENT 3: ACCEPTANCE AND CONTINUANCE

ISQC-1 Key Principle:

“The firm shall establish policies and procedures for the acceptance and continuance of client relationships and specific engagements, designed to provide the firm with reasonable assurance that it will only undertake or continue relationships and engagements where the firm:

- a) is competent to perform the engagement and has the capabilities, including time and resources, to do so;*
- b) can comply with relevant ethical requirements; and*
- c) has considered the integrity of the client and does not have information that would lead it to conclude that the client lacks integrity”.*⁷

Key principle adapted for SAIs

An SAI should establish policies and procedures designed to provide the SAI with reasonable assurance that it will only carry out audits and other work where the SAI:

- a) is competent to perform the work and has the capabilities, including time and resources, to do so;
- b) can comply with relevant ethical requirements; and
- c) has considered the integrity of the organisation being audited and has considered how to treat the risk to quality that arises.

The policies and procedures should reflect the range of work carried out by each SAI. In many cases SAIs have little discretion about the work they carry out. SAIs carry out work in three broad categories:

- Work that is required of them by their mandate and statute and which they have no option but to carry out;
- Work that is required by their mandate, but where they have discretion as to the timing, scope and/or nature of work;
- Work that they can choose to carry out.

7 1500-1, para 26.

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- Yürütülen bütün denetimler ve diğer çalışmalar için YDK'lar, işin yürütülmesinden kaynaklanan kalite risklerini değerlendirmek amacıyla sistemler kurmalıdır. Bunlar, değerlendirilecek işin türüne göre çeşitlilik gösterecektir.
- YDK'lar, genellikle kısıtlı kaynaklarla faaliyet gösterir. YDK'lar iş programlarını ve çeşitli işlerini istenen kalitede yapacak kaynağa sahip olup olmadıklarını dikkate almalıdır. Bunu başarmak için YDK'lar, kalitenin sürdürülmesi gerekliliğini göz önünde bulunduracak şekilde çalışmalarını önceliklendiren bir sisteme sahip olmalıdır. Kaynakların yeterli olmaması ve kalite açısından risk oluşturması halinde, YDK, kaynak eksikliğini YDK Başkanının ve uygun olduğunda yasama organı veya bütçe makamının dikkatine sunulmasını sağlayacak prosedürlere sahip olmalıdır.
- YDK'lar, INTOSAI-P10'a göre bağımsızlıklarına karşı önemli bir risk olup olmadığını değerlendirmelidir.
- Böyle bir risk tespit edildiğinde YDK, bu riski nasıl ele alacağını belirlemeli ve belgelendirmeli, bir onay sürecinin mevcut olmasını ve bu sürecin yeterli şekilde belgelendirilmesini sağlamalıdır.
- Denetlenen kurumun dürüstlüğü konusunda şüphe duyulduğu durumlarda YDK; personelin yeterliliği, kaynak düzeyi ve denetlenen kurumda ortaya çıkabilecek her türlü etik sorundan kaynaklanan riskleri göz önünde bulundurmalı ve ele almalıdır.
- YDK'lar, ihale edilenler dahil olmak üzere takdire bağlı işlerin kabulü ve devamlılığına yönelik prosedürleri dikkate almalıdır. YDK, çalışmayı yürütmeye karar verdiğinde bu kararın kurum içerisinde uygun kademede onaylanmasını ve ilgili risklerin değerlendirilerek yönetilmesini sağlamalıdır.
- YDK'lar, risk yönetimi prosedürlerinin çalışmanın yürütülmesinden doğacak riskleri azaltacak yeterlilikte olmasını sağlamalıdır. Risklere verilecek yanıtlar şunları içerebilir:
 - Yapılacak işin kapsamının dikkatlice belirlenmesi,
 - Normalde olduğundan daha fazla kıdemli/deneyimli personelin görevlendirilmesi ve

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIS

- For all audits and other work carried out, SAIs should establish systems to consider the risks to quality which arise from carrying out the work. These will vary, depending on the type of work being considered.
- SAIs normally operate with limited resources. SAIs should consider their work programme and whether they have the resources to deliver the range of work to the desired level of quality. To achieve this, SAIs should have a system to prioritise their work in a way that takes into account the need to maintain quality. If resources are not sufficient and pose a risk to quality, the SAI should have procedures to ensure that the lack of resource is brought to the attention of the Head of the SAI and, where appropriate, the legislature or budgetary authority.
- SAIs should assess if a material risk to their independence exists in accordance with INTOSAI-P 10.
- Where such a risk is identified, the SAI should determine and document how it plans to address this risk and ensure an approval process is in place and is adequately documented.
- Where the integrity of the audited organisation is in doubt, the SAI should consider and address the risks arising from the capability of staff, the level of resources, and any ethical issues which might arise in the audited organisation.
- SAIs should consider procedures for acceptance and continuance of discretionary work, including work which is contracted out. If the SAI decides to carry out the work, the SAI should ensure the decision is approved at the appropriate level within the SAI, and that the risks involved are assessed and managed.
- SAIs should ensure that their risk management procedures are adequate to mitigate the risks of carrying out the work. The response to the risks may include:
 - carefully scoping the work to be performed;
 - assigning more senior/experienced staff than would ordinarily be the case; and

- Rapor yayımlanmadan önce görevin kalite kontrolüne yönelik gözden geçirmenin daha detaylı yapılması.
- YDK'lar, normalde denetimi veya diğer çalışmalarını kabul etmemelerine yol açacak özel hususları raporlarında açıklamayı değerlendirmelidir.

4. UNSUR: İNSAN KAYNAKLARI

ISQC-1 Temel İlke:

“Firma, aşağıdaki hususlara ilişkin olarak gerekli kabiliyet ve becerilere sahip, etik ilkelere bağlı yeterli sayıda personele sahip olduğuna dair makul güvence sağlamak üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturur:

- mesleki standartlara ve geçerli yasal ve düzenleyici gerekliliklere uygun olarak görevleri yerine getirmek ve*
- firma veya görev ortaklarının mevcut şartlar altında uygun raporlar yayımlamasını sağlamak”.*⁸

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- YDK'lar, ister kendi personeli tarafından yapılsın isterse ihale edilsin çalışmalarının tamamını yürütecek gerekli beceri ve uzmanlığa sahip olmalarını temin etmek üzere çok sayıda farklı kaynaktan faydalanabilir.
- YDK'lar, yürüttükleri işlerin tamamına ait sorumlulukların açık bir biçimde dağıtılmasını sağlamalıdır.
- YDK'lar; personelinin ve YDK için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tarafların (örneğin, yeminli muhasebe veya danışmanlık firmaları) işi yürütmek için gerekli tüm niteliklere sahip olduklarından emin olmalıdır.
- YDK'lar, belirli durumlarda personelin ve ilgili olduğu hallerde YDK için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm tarafların YDK'nın gerekliliklerine ek olarak mesleki kuruluşların getirdiği gerekliliklere uymak gibi şahsi yükümlülükleri olabileceğini kabul etmelidir.

⁸ ISQC-1, paragraf 29.

- doing a more in depth engagement quality control review of the work before a report is issued.
- SAls should consider disclosing in their reports any specific matters that would ordinarily have led the SAI to not accept the audit or other work.

ELEMENT 4: HUMAN RESOURCES

ISQC-1 Key Principle:

“The firm shall establish policies and procedures designed to provide it with reasonable assurance that it has sufficient personnel with the competence, capabilities and commitment to ethical principles necessary to:

- a) perform engagements in accordance with professional standards and applicable legal and regulatory requirements; and*
- b) enable the firm or engagement partners to issue reports that are appropriate in the circumstances”⁸*

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIs

- SAls may draw on a number of different sources to ensure they have the necessary skills and expertise to carry out the range of their work, whether carried out by SAI personnel or contracted out.
- SAls should ensure that responsibility is clearly assigned for all work carried out by the SAI.
- SAls should ensure that personnel, and parties contracted to carry out work for the SAI (e.g. from chartered accountancy or consulting firms), have the collective competencies required to carry out the work.
- SAls should recognise that in certain circumstances personnel and, where relevant, any parties contracted to carry out work for the SAI, may have personal obligations to comply with the requirements of professional bodies in addition to the SAI’s requirements.

8 ISQC-1, pars 29

- YDK'lar, insan kaynaklarına ilişkin politika ve prosedürlerinde kaliteye ve YDK'nın etik ilkelerine bağlılığa gerekli vurgunun yapılmasını temin etmelidir. İnsan kaynaklarına ilişkin bu politika ve prosedürler, şunları kapsar:
 - İşe alma (ve işe alınan personelin nitelikleri),
 - Performans değerlendirmesi,
 - Mesleki gelişim,
 - İmkânlar (gerekli kalite standardında görevleri yerine getirmek için yeterli süre dâhil),
 - Yetkinlik (hem etik hem teknik yetkinlik),
 - Kariyer gelişimi,
 - Terfi,
 - Tazminat ve
 - Personel ihtiyacının tahmini.
- YDK'lar, çalışanların mesleki gelişimini teşvik etmek ve personelin meslekteki güncel gelişmeler konusunda eğitim almalarını temin etmek amacıyla tüm çalışanlar için öğrenme ve eğitimi teşvik etmelidir.
- YDK'lar, personelin ve YDK için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm tarafların YDK'nın faaliyet gösterdiği kamu sektörü ortamına ilişkin uygun bir kavrayışa sahip olduklarından ve yapmaları gereken işe hakim olduklarından emin olmalıdır.
- YDK'lar; kalitenin ve YDK'nın etik ilkelerinin, personelin ve YDK için iş yapmak üzere sözleşme yapılan tüm tarafların performans değerlendirmelerinde temel faktörler olmasını sağlamalıdır.

- SAls should ensure that Human Resources policies and procedures give appropriate emphasis to quality and commitment to the SAI's ethical principles. Such policies and procedures related to human resources include:
 - recruitment (and the qualifications of recruited staff);
 - performance evaluation;
 - professional development;
 - capabilities (including sufficient time to perform assignments to the required quality standard);
 - competence (including both ethical and technical competence);
 - career development;
 - promotion;
 - compensation; and
 - the estimation of personnel needs.
- SAls should promote learning and training for all staff to encourage their professional development and to help ensure that personnel are trained in current developments in the profession.
- SAls should ensure that personnel and any parties contracted to carry out work for the SAI have an appropriate understanding of the public sector environment in which the SAI operates, and a good understanding of the work they are required to carry out.
- SAls should ensure that quality and the SAI's ethical principles are key drivers of performance assessment of personnel and any parties contracted to carry out work for the SAI.

5. UNSUR: DENETİM VE DİĞER ÇALIŞMALARIN YÜRÜTÜLMESİ

ISQC-1 Temel İlke:

“Firma, görevlerin mesleki standartlara ve geçerli yasal ve düzenleyici gerekliliklere uygun olarak yürütüldüğüne ve firmanın veya görev ortağının mevcut şartlar altında uygun raporlar yayımladığına dair makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış politika ve prosedürler oluşturur. Bu politika ve prosedürler, şunları kapsar:

- a) *Görev yerine getirilirken kalitede tutarlılığın teşvik edilmesine ilişkin hususlar,*
- b) *Gözetim sorumlulukları ve*
- c) *Gözden geçirme sorumlulukları.⁹*

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- YDK'lar, ihale edilen işler dahil olmak üzere YDK'nın sorumluluğunda olan çeşitli çalışmaların yürütülmesi için denetim metodolojileri gibi uygun politika, prosedür ve araçların yürürlükte olduğundan emin olmalıdır.¹⁰
- YDK'lar; yüksek kaliteyi teşvik eden, düşük kaliteyi önleyen veya engelleyen politika ve prosedürler oluşturmalıdır. Bu; teşvik edici, mesleki yargının doğru kullanımını cesaretlendiren, kalite iyileştirmelerini destekleyen bir ortam yaratmayı içerir. Yapılan bütün işler, kaliteye katkıda bulunmanın ve eğitim ve kişisel gelişimin teşvik edilmesinin bir yolu olarak gözden geçirmeye tabi tutulmalıdır.
- Zor veya tartışmalı konular ortaya çıktığında YDK'lar, bu gibi konuları ele almak üzere (teknik uzmanlar gibi) uygun kaynakların kullanılmasını temin etmelidir.
- YDK'lar, yürütülen bütün işlerde geçerli standartların izlenmesini ve standarttaki bir gerekliliğe riayet edilmemesi durumunda, bunun nedenlerinin uygun şekilde belgelendirilmesi ve onaylanmasını sağlamalıdır.

⁹ ISQC-1, paragraf 32.

¹⁰ INTOSAI-P 20'nin 3. İlkesine uygun.

ELEMENT 5: PERFORMANCE OF AUDITS AND OTHER WORK

ISQC-1 Key Principle:

“The firm shall establish policies and procedures designed to provide it with reasonable assurance that engagements are performed in accordance with professional standards and applicable legal and regulatory requirements, and that the firm or the engagement partner issue reports that are appropriate in the circumstances. Such policies and procedures shall include:

- a) matters relevant to promoting consistency in the quality of engagement performance;*
- b) supervision responsibilities;*
- c) and review responsibilities”.*⁹

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIs

- SAIs should ensure appropriate policies, procedures and tools, such as audit methodologies are in place for carrying out the range of work that is the responsibility of the SAI, including work that is contracted out.¹⁰
- SAIs should establish policies and procedures that encourage high quality and discourage or prevent low quality. This includes creating an environment that is stimulating, encourages proper use of professional judgement and promotes quality improvements. All work carried out should be subject to review as a means of contributing to quality and promoting learning and personnel development.
- Where difficult or contentious matters arise, SAIs should ensure that appropriate resources (such as technical experts) are used to deal with such matters.
- SAIs should ensure that applicable standards are followed in all work carried out, and if any requirement in a standard is not followed, SAIs should ensure the reasons are appropriately documented and approved.

⁹ ISQC-1, para 32.

¹⁰ Consistent with INTOSAI-P 20, Principle 3.

- YDK'lar, kurum içerisindeki her türlü fikir ayrılığının açık biçimde belgelendirilmesini ve rapor YDK tarafından yayımlanmadan önce çözüme kavuşturulmasını sağlamalıdır.
- YDK'lar, (mali denetimler, performans denetimleri ve uygunluk denetimleri dahil olmak üzere) yürütülen bütün çalışmalar için (gözetim ve gözden geçirme sorumlulukları ve görevin kalite kontrolüne yönelik gözden geçirmeler gibi) uygun kalite kontrol politika ve prosedürlerinin yürürlükte olmasını temin etmelidir. YDK'lar, görevin kalite kontrolüne ilişkin yapılan gözden geçirmenin kendi çalışmaları açısından önemini farkında olmalı ve bir görevin kalite kontrolüne yönelik gözden geçirme yapıldığında ortaya çıkan sorunlar, rapor YDK tarafından yayımlanmadan önce çözüme kavuşturulmalıdır.
- YDK'lar, raporların yayınlanmasına izin verilmesine yönelik prosedürlerin yürürlükte olmasını sağlamalıdır. YDK'ların bazı işleri, rapor yayımlanmadan önce kapsamlı bir kalite kontrol gerektiren yüksek seviyede karmaşıklığa ve öneme sahip olabilir.
- YDK'lar, (yargısal göreve sahip YDK'larda olduğu gibi) kanıt kurallarına ilişkin özel prosedürlere tabiyse bu prosedürlerin tutarlı olarak izlendiğinden emin olmalıdır.
- Zamanında sunulmaması halinde YDK'ların çalışmalarının katacağı değer azalacağı bilincinde olarak YDK'lar, denetim ve diğer tüm çalışmalarının zamanında tamamlanmasını amaçlamalıdır.
- YDK'lar, (denetim çalışma kâğıtları gibi) yapılan tüm işlerin zamanında belgelendirilmesini temin etmelidir.
- YDK'lar, işin YDK personeli tarafından yapıldığına veya ihale edildiğine bakılmaksızın (denetim çalışma kâğıtları gibi) tüm belgelerin YDK'nın mülkiyetinde olmasını sağlamalıdır.
- Bir raporun YDK tarafından kamuoyuna açıklanıp açıklanmadığına bakılmaksızın YDK'lar, çalışmalarından doğrudan etkilenen tarafların çalışma tamamlanmadan önce yorum yapma olanağına sahip olmalarını sağlayarak elde edilen bulguların teyit edilmesine yönelik uygun prosedürlerin izlendiğinden emin olmalıdır.
- YDK'lar; kanun, yönetmelik, mesleki standartlar ve rehberlerde belirtilen süreler boyunca tüm belgelerin muhafaza edilmesini sağlamalıdır.
- YDK'lar, dokümanların gizliliği ile saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ihtiyacı arasında bir denge kurmalıdır. YDK'lar, kendi yetki alanlarındaki mevzuata uygun

- SAIs should ensure that any differences of opinion within the SAI are clearly documented and resolved before a report is issued by the SAI.
- SAIs should ensure appropriate quality control policies and procedures are in place (such as supervision and review responsibilities and engagement quality control reviews) for all work carried out (including financial audits, performance audits, and compliance audits). SAIs should recognise the importance of engagement quality control reviews for their work and, where an engagement quality control review is carried out, matters raised should be satisfactorily resolved before a report is issued by the SAI.
- SAIs should ensure that procedures are in place for authorising reports to be issued. Some work of SAIs may have a high level of complexity and importance that requires intensive quality control before a report is issued.
- If SAIs are subject to specific procedures relating to rules of evidence (such as SAIs with a judicial role), they should ensure that those procedures are consistently followed.
- SAIs should aim for timely completion of audits and all other work, recognising that the value from the work of SAIs diminishes if the work is not timely.
- SAIs should ensure timely documentation (such as audit work papers) of all work performed.
- SAIs should ensure that all documentation (such as audit work papers) is the property of the SAI, regardless of whether the work has been carried out by SAI personnel or contracted out.
- SAIs should ensure appropriate procedures are followed for verifying findings to ensure those parties directly affected by the SAI's work have an opportunity to provide comments prior to the work being finalised, regardless of whether or not a report is made publicly available by the SAI.
- SAIs should ensure that they retain all documentation for the periods specified in laws, regulations, professional standards and guidelines.
- SAIs should balance the confidentiality of documentation with the need for transparency and accountability. SAIs should establish transparent procedures for dealing with information requests that are consistent with legislation in their jurisdiction.

bilgi taleplerini ele almak üzere saydam prosedürler oluşturmalarıdır.

6. UNSUR: İZLEME

ISQC-1 Temel İlke:

“Firma, kalite kontrol sistemine ilişkin politika ve prosedürlerin ilgili ve yeterli olduğuna ve etkin biçimde işlediğine dair makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış bir izleme süreci oluşturur. Bu süreç:

- a) *Her görev ortağının tamamladığı en az bir görevin belirli aralıklarla incelenmesi dahil firmanın kalite kontrol sisteminin sürekli olarak ele alınması ve değerlendirilmesini kapsar.*
- b) *Bir ortağa veya ortaklara ya da bu sorumluluğu üstlenmek için firmada yeterli ve uygun tecrübe ve yetkiye sahip diğer kişilere izleme süreci için sorumluluk verilmesini gerektirir.*
- c) *Görevi yürütenlerin veya görevin kalite kontrolüne yönelik gözden geçirmeleri yapanların, görevlerin incelenmesi sürecine dahil edilmemesini gerekli kılar.”¹¹*

YDK'lara Uyarlanan Temel İlke

YDK, kalite kontrol sistemine ilişkin politika ve prosedürlerin ilgili ve yeterli olduğuna ve etkin biçimde işlediğine dair makul güvence elde etmek üzere tasarlanmış bir izleme süreci oluşturmalarıdır. Bu izleme süreci:

- a) YDK tarafından yürütülen çeşitli türden çalışmaların arasından tamamlanmış işlerden oluşan bir örneklemin gözden geçirilmesi dahil YDK'nın kalite kontrol sisteminin sürekli olarak ele alınması ve değerlendirilmesini içermelidir.
- b) Bu sorumluluğu yerine getirmek için YDK'da yeterli ve uygun tecrübe ve yetkiye sahip bir kişiye veya kişilere izleme sürecinin sorumluluğunun verilmesini gerekli kılmalıdır.
- c) Gözden geçirmeyi yapanların bağımsız (yani çalışmaya veya çalışmanın kalite kontrolüne yönelik gözden geçirmeye katılmamış) olmalarını gerekli kılmalıdır.

¹¹ ISQC-1, paragraf 48.

ELEMENT 6: MONITORING

ISQC-1 Key Principle:

“The firm shall establish a monitoring process designed to provide it with reasonable assurance that the policies and procedures relating to the system of quality control are relevant, adequate and operating effectively. This process shall:

- a) include an ongoing consideration and evaluation of the firm’s system of quality control including, on a cyclical basis, inspection of at least one completed engagement for each engagement partner;*
- b) require responsibility for the monitoring process to be assigned to a partner or partners or other persons with sufficient and appropriate experience and authority in the firm to assume that responsibility; and*
- c) require that those performing the engagement or the engagement quality control review are not involved in inspecting the engagements”.*¹¹

Key principle adapted for SAIs

An SAI should establish a monitoring process designed to provide it with reasonable assurance that the policies and procedures relating to the system of quality control are relevant and adequate and are operating effectively. The monitoring process should:

- a) include an ongoing consideration and evaluation of the SAI’s system of quality control, including a review of a sample of completed work across the range of work carried out by the SAI;
- b) require responsibility for the monitoring process to be assigned to an individual or individuals with sufficient and appropriate experience and authority in the SAI to assume that responsibility; and
- c) require that those carrying out the review are independent (i.e. they have not taken part in the work or any quality control review of the work.)

11 ISQC-1, para 48.

YDK'LAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

- YDK'lar; kurum içindeki farklı kontrollere yönelik (çalışmanın yürütülmesine katılmamış personelden faydalanmak suretiyle gerçekleştirilen) bağımsız gözden geçirmelerin, kalite kontrol sistemlerinde yer almasını temin etmelidir.
- İş ihale edilmişse YDK'lar, ihalenin verildiği firmaların etkin kalite kontrol sistemlerinin yürürlükte olduğuna dair teyit talep etmelidir.
- YDK'lar; gereğini yapabilmesine imkan vermek amacıyla kalite kontrol sisteminin izlenmesinden elde edilen sonuçların YDK Başkanına zamanında raporlanmasını sağlamalıdır.
- Uygun olduğu hallerde YDK'lar, kalite kontrol sisteminin tamamının bağımsız gözden geçirmesini yürütmek üzere başka bir YDK'yı (örneğin bir meslektaş değerlendirmesi şeklinde) veya uygun bir kuruluşu işin içine dahil etmeyi değerlendirmelidir.¹²
- Uygun olduğu hallerde YDK'lar, çalışmalarının kalitesini izlemek için aşağıdakileri içerebilen ancak bunlarla sınırlı olmayan diğer araçları değerlendirebilir:
 - Bağımsız akademik gözden geçirme;
 - Paydaş anketleri;
 - Tavsiyelerin izlenmesine yönelik gözden geçirmeler veya
 - Denetlenen kurumlardan alınan geri bildirimler (örneğin müşteri anketleri).
- YDK'lar, yürüttükleri çalışmaların kalitesi hakkındaki şikâyet veya iddiaları değerlendirmeye yönelik prosedürlere sahip olmalıdır.
- YDK'lar, izleme raporlarının kamuoyuna duyurulmasına veya yürüttükleri çalışmalarla ilgili halktan gelen şikâyet veya iddialara cevap vermeye yönelik herhangi bir yasal veya diğer gerekliliğin olup olmadığını değerlendirmelidir.¹³

¹² INTOSAI-P 20'nin 9. İlkesine uygun.

¹³ ISSAI 130, Etik Kuralların 11.paragrafına uygun.

APPLICATION GUIDANCE FOR SAIS

- SAIs should ensure that their quality control system includes independent monitoring of the range of controls within the SAI (using personnel not involved in carrying out the work).
- If work is contracted out, SAIs should seek confirmation that the contracted firms have effective systems of quality control in place.
- SAIs should ensure the results of the monitoring of the system of quality control are reported to the Head of the SAI in a timely manner, to enable the Head of the SAI to take appropriate action.
- Where appropriate, SAIs should consider engaging another SAI, or other suitable body, to carry out an independent review of the overall system of quality control (such as a peer review).¹²
- Where appropriate, SAIs may consider other means of monitoring the quality of their work, which may include, but not be limited to:
 - independent academic review;
 - stakeholder surveys;
 - follow-up reviews of recommendations; or
 - feedback from audited organisations (e.g. client surveys).
- SAIs should have procedures for dealing with complaints or allegations about the quality of work performed by the SAI.
- SAIs should consider whether there are any legislative or other requirements to make monitoring reports public or to respond to public complaints or allegations related to the work carried out by the SAI.¹³

12 Consistent with INTOSAI-P 20, Principle 9.

13 Consistent with ISSAI 130, para 11.

7

TERİMLERİN YORUMLANMASI

Bir YDK, ISQC-1'e (ve ISA'lara) uyduğunu beyan etmek istiyorsa ISQC-1'de yer alan gereklilikleri göz önünde bulundurmalıdır. ISQC-1, farklı bir takım terimlerin tanımlarını içerir. ISQC-1'de kullanılan aşağıdaki terimler, ISSAI 140'ın uygulanmasında şu şekilde anlaşılabilir:

- 'Firma'** "Firma" terimi, bir bütün olarak YDK'yı ifade eder. YDK Başkanı; denetimleri veya diğer çalışmaları yürütmek üzere bir çalışanı, yeminli muhasebeciyi veya denetim ortaklığını veya uygun niteliklere sahip başka birini görevlendirirse "firma" terimi, bir bütün olarak YDK Başkanı, denetimleri veya diğer çalışmaları yürütmek üzere görevlendirilen kişiyi ve mevcut olduğu hallerde görevlendirilen kişinin ortağı, üyesi veya çalışanı olduğu firmayı ifade eder.
- 'Görev'** "Görev" terimi, (her YDK'nın ilgili yetki alanı kapsamında yürüttüğü mali denetim gibi) YDK'nın işlevleri yerine getirilirken yürütülen işleri ifade eder.

7

INTERPRETATION OF TERMS

If an SAI wishes to assert that it is compliant with ISQC-1 (and with ISAs), it will need to consider the requirements of ISQC-1 . ISQC-1 includes definitions of a number of different terms. In applying ISSAI 140, the following terms used in ISQC-1 may be understood as follows:

‘Firm’

The term ‘firm’ refers to the SAI as a whole. Where the Head of the SAI appoints an employee, a chartered accountant or auditing partnership, or other suitably qualified person to carry out audits or other work, the ‘firm’ refers to the combination of the Head of the SAI, the person appointed to carry out the audits or other work and, if applicable, the firm of which the person appointed is a partner, member or employee

‘Engagement’

The term ‘engagement’ refers to the work carried out in exercising the functions of the SAI (for example, a financial audit under the relevant jurisdiction of each SAI.

**'Görev
Ortağı'**

"Görev ortağı" terimi; YDK'nın politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülen çalışmadan ve YDK Başkanı adına yayımlanan rapordan sorumlu olan çalışan, yeminli muhasebeci veya uygun niteliklere sahip diğer kişileri ifade eder.

'Müşteri'

"Müşteri" terimi, YDK tarafından yapılan denetim ve diğer çalışmalara tabi olan (denetlenen organizasyonlar gibi) kamu kurumu veya kurumlarını ifade eder.

Bu ISSAI'de sunulan rehber bilgiler, yukarıda verilen terimlere uygundur.

‘Engagement partner’

The term ‘engagement partner’ refers to the employee, chartered accountant or other suitably qualified person who is responsible for the work, and for the report that is issued on behalf of the Head of the SAI, in accordance with the policies and procedures of the SAI

‘Client’

The term ‘client’ refers to the public entity or entities subject to audit or other work by the SAI (e.g. the audited organisation).

The guidance provided throughout this ISSAI is consistent with these terms.